

Labor 10 - 2017

I. Deskriptive Statistik und Schätztheorie

Bezeichnungen (Schätzfunktionen):

► $\bar{X}_n = \frac{1}{n} (X_1 + \dots + X_n)$ Stichprobenmittel; empirischer Mittelwert

► $\tilde{S}_n^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{k=1}^n (X_k - \bar{X}_n)^2$ Stichprobenvarianz; empirische Varianz

► $\hat{F}_n : \mathbb{R} \rightarrow [0, 1]$ ist die empirische Verteilungsfunktion, bezüglich der Stichprobenvariablen X_1, \dots, X_n

$$\hat{F}_n(x) = \frac{\#\{i \in \{1, \dots, n\} : X_i \leq x\}}{n}, x \in \mathbb{R}.$$

Eigenschaften: Seien X_1, \dots, X_n unabhängige Zufallsgrößen, welche dieselbe Verteilung haben und welche den Erwartungswert $m = E(X_n)$ und die Varianz $\sigma^2 = Var(X_n)$ haben für $\forall n \geq 1$. Falls

► $X_1, \dots, X_n \sim N(m, \sigma^2)$

oder

► $n > 30$ und X_1, \dots, X_n haben eine beliebige Verteilung,

$$\Rightarrow \frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} \sim N(0, 1) \text{ und } \frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\tilde{S}_n}{\sqrt{n}}} \sim Student(n-1).$$

Anwendung: Gegeben sind $m \in \mathbb{R}$ und $\sigma > 0$. Man generiere n (z.B. $n = 1000$) unabhängige Zufallswerte (welche den Stichprobenvariablen X_1, \dots, X_n entsprechen)

a) für die $N(m, \sigma^2)$ Verteilung

b) eine andere Verteilung mit Erwartungswert gleich m und Varianz gleich σ^2 .

1) Man zeichne das Histogramm der relativen Häufigkeiten für M Daten (z.B. $M = 5000$) z_1, \dots, z_M die der Zufallsgröße $\frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}}$ entsprechen. Auf demselben Bild stelle man die (theoretische) Dichtefunktion der $N(0, 1)$ -Verteilung dar (*normpdf*).

2) Man zeichne die empirische Verteilungsfunktion welche den M generierten Daten z_1, \dots, z_M entspricht, d.h.

$$\hat{F}_M(z) = \frac{\#\{i \in \{1, \dots, M\} : z_i \leq z\}}{M}, z \in \mathbb{R}.$$

Auf demselben Bild stelle man die (theoretische) Verteilungsfunktion der $N(0, 1)$ -Verteilung dar (*normcdf*).

3) Man zeichne das Histogramm der relativen Häufigkeiten für M Daten (z.B. $M = 5000$) v_1, \dots, v_M die der Zufallsgröße $\frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\tilde{S}_n}{\sqrt{n}}}$ entsprechen. Auf demselben Bild stelle man die Dichtefunktion der $Student(n-1)$ -Verteilung dar (*tpdf*).

4) Man zeichne die empirische Verteilungsfunktion welche den M generierten Daten v_1, \dots, v_M entspricht, d.h.

$$\hat{F}_M(v) = \frac{\#\{i \in \{1, \dots, M\} : v_i \leq v\}}{M}, v \in \mathbb{R}.$$

Auf demselben Bild stelle man die (theoretische) Verteilungsfunktion der $Student(n-1)$ -Verteilung dar (*tcd*).

5) Man wende die Kenngrößen der deskriptiven Statistik für die generierten Daten (aus 1) und 3)) an und man vergleiche diese mit den theoretischen Parametern der $N(0, 1)$ -Verteilung, bzw. $Student(n-1)$ -Verteilung.

```

mean(x) %empirischer Mittelwert; Stichprobenmittel
var(x) % Stichprobenvarianz; empirische Varianz, normalisiert mit n-1
var(x,1) %Stichprobenvarianz; empirische Varianz, normalisiert mit n
std(x) % empirische Standardabweichung
median(x) %(Lageparameter) Median= teilt die Liste der Daten in 2 H\'alfen
prctile(x,[25, 75])
%(Lageparameter) unteres Quartil = 25% der Daten liegen darunter
% oberes Quartil = 75% der Daten liegen darunter

```

- theoretische Parameter der $N(0, 1)$ -Verteilung:

Erwartungswert: 0 , Varianz: 1, Standardabweichng: 1, Median: 0, unteres Quartil: $\text{norminv}(0.25, 0, 1)$, oberes Quartil: $\text{norminv}(0.75, 0, 1)$

- theoretische Parameter der $Student(n)$ -Verteilung ($n \geq 3$) :

Erwartungswert: 0 , Varianz: $\frac{n}{n-2}$, Standardabweichng: $\left(\frac{n}{n-2}\right)^{\frac{1}{2}}$, Median: 0, unteres Quartil: $\text{tinv}(0.25, n)$, oberes Quartil: $\text{tinv}(0.75, n)$

II. Monte-Carlo Methoden für die Approximation von Integralen

Seien folgende Funktionen:

a) $g : [0, 1] \rightarrow [0, \infty)$, $g(x) = x^3$, $x \in [0, 1]$.

b) $g : [2, 5] \rightarrow [0, \infty)$, $g(x) = \frac{1}{\sqrt{x-1}}$, $x \in [2, 5]$.

c) $g : [-1, 2] \rightarrow [0, \infty)$, $g(x) = \begin{cases} \frac{1}{1+x^2}, & x \in [-1, 0] \\ \frac{1}{x^2} \sin^2 \frac{x}{1-x}, & x \in (0, 1) \\ \sqrt{2x-x^2}, & x \in [1, 2]. \end{cases}$

1) Man schreibe eine Octave/Matlab Funktion, welche den Wert $g(x)$ berechnet für x aus dem Wertebereich der Funktion g .

2) Man implementiere in Octave/Matlab jede der folgenden Methoden für die gegebenen Funktionen.

Monte-Carlo Integration I

Sei $g : [a, b] \rightarrow [0, \infty)$ eine stetige Funktion und sei $M > 0$ so dass $g(x) \leq M$, $\forall x \in [a, b]$. Man approximiert den Wert des Integrals $\int_a^b g(x) dx$, wie folgt:

- $N \in \mathbb{N}$ ist gegeben ($N = 100, 1000, \dots$)
- x_1, x_2, \dots, x_N sind gleichmäßig verteilt auf $[a, b]$ (*unifrnd*)
- y_1, y_2, \dots, y_N sind gleichmäßig verteilt auf $[0, M]$ (*unifrnd*)
- man berechnet die Anzahl P der Paare (x_i, y_i) , welche die Ungleichung $y_i \leq g(x_i)$, $i = 1, 2, \dots, N$, erfüllen
- der approximative Wert des Integrals ist $\int_a^b g(x) dx \approx M(b-a) \frac{P}{N}$.

Monte-Carlo Integration II

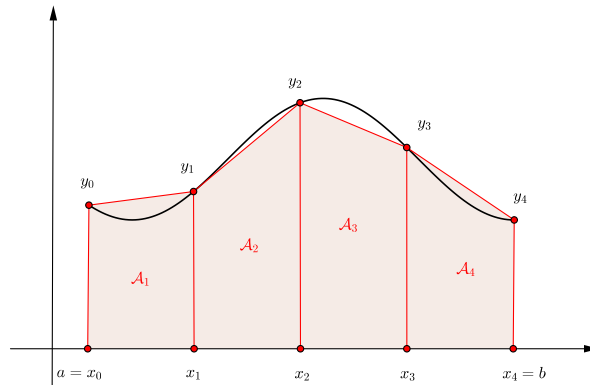
Sei $g : [a, b] \rightarrow [0, \infty)$ eine stetige Funktion. Man approximiert den Wert des Integrals $\int_a^b g(x) dx$, wie folgt:

- $N \in \mathbb{N}$ ist gegeben ($N = 100, 1000, \dots$)
- x_1, x_2, \dots, x_N sind gleichmäßig verteilt auf $[a, b]$ (*unifrnd*)
- man berechnet: $y_i = (b-a)g(x_i)$, $i = 1, 2, \dots, N$
- der approximative Wert des Integrals ist $\int_a^b g(x) dx \approx \frac{1}{N}(y_1 + y_2 + \dots + y_N)$.

Numerische Integration - Trapezregel

Sei $g : [a, b] \rightarrow [0, \infty)$ eine stetige Funktion. Man approximiert den Wert des Integrals $\int_a^b g(x) dx$, wie folgt:

- $N \in \mathbb{N}$ ist gegeben ($N = 100, 1000, \dots$)
- man betrachtet eine äquidistante Unterteilung des Intervalls $[a, b]$: $a = x_1 < x_2 < \dots < x_N < x_{N+1} = b$
- man berechnet $y_i = g(x_i)$, $i = 1, 2, \dots, N + 1$
- man berechnet die Fläche \mathcal{A}_i des Trapezes gebildet mit den Punkten, welche die Koordinaten $(x_i, 0)$, $(x_{i+1}, 0)$, (x_{i+1}, y_{i+1}) , (x_i, y_i) haben, $i = 1, 2, \dots, N$.
- der approximative Wert des Integrals ist $\int_a^b g(x) dx \approx \mathcal{A}_1 + \mathcal{A}_2 + \dots + \mathcal{A}_N$.

%%%%%%%%%% Funktion für die drei Beispiele Skript -> g.m

```
function [rez]=g(x,tipex)
switch tipex
    case 'a'
        rez=x.^3;
    case 'b'
        rez=1./sqrt(x-1);
    case 'c'
        % if x<=0
        %     rez=1./(1+x.^2);
        % elseif x>=1
        %     rez=sqrt(2*x-x.^2);
        % else
        %     rez=(sin(x./(1-x))).^2./x.^2;
        % end

    for i=1:length(x)
        if (x(i)<=0) %&(x(i)>=-1)
            rez(i)=1/(1+x(i)^2);
        elseif (x(i)>=1)%&(x(i)<=2)
            rez(i)=sqrt(2*x(i)-x(i)^2);
        else
```

```

        rez(i)=(1/x(i)^2)*(sin(x(i)/(1-x(i))))^2;
    end
end
end
end
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%

%Trapezregel
function [rez]=TrapezMatlab(N,a,b,tipex)
h=(b-a)/N;
x=a:h:b;
val=g(x,tipex);
rez=trapz(x,val); %Octave/Matlab Befehl fur die Trapezregel

```

Laboratorul 10 - 2017

I. Elemente de statistică descriptivă și teoria estimăției

Notății: ► $\bar{X}_n = \frac{1}{n} (X_1 + \dots + X_n)$ media de selecție

► $\tilde{S}_n^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{k=1}^n (X_k - \bar{X}_n)^2$ varianța de selecție

► $\hat{F}_n : \mathbb{R} \rightarrow [0, 1]$ este funcția de repartiție empirică, corespunzătoare variabilelor de selecție X_1, \dots, X_n

$$\hat{F}_n(x) = \frac{\#\{i \in \{1, \dots, n\} : X_i \leq x\}}{n}, x \in \mathbb{R}.$$

Proprietăți: Fie X_1, \dots, X_n variabile aleatoare independente, care au aceeași distribuție, și au media $m = E(X_n)$ și varianța $\sigma^2 = Var(X_n)$ pentru orice $n \geq 1$. Dacă

► $X_1, \dots, X_n \sim N(m, \sigma^2)$

sau

► $n > 30$ și X_1, \dots, X_n urmează o altă distribuție decât cea normală,

$$\Rightarrow \frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} \sim N(0, 1) \text{ și } \frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\tilde{S}_n}{\sqrt{n}}} \sim Student(n-1).$$

Aplicație: Se dau $m \in \mathbb{R}$ și $\sigma > 0$. Să se genereze n ($=1000, \dots$) valori aleatoare (corespunzătoare variabilelor de selecție X_1, \dots, X_n) care urmează

a) legea $N(m, \sigma^2)$

b) o altă lege de distribuție cu media m și varianța σ^2 .

1) Să se deseneze histograma frecvențelor relative pentru M date (de ex. $M = 5000$) z_1, \dots, z_M corespunzătoare variabilei aleatoare $\frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}}$. Pe aceeași figură să se reprezinte grafic funcția de densitate a distribuției normale standard (*normpdf*).

2) Să se deseneze funcția de repartiție empirică corespunzătoare celor M date generate z_1, \dots, z_M , adică funcția

$$\hat{F}_M(z) = \frac{\#\{i \in \{1, \dots, M\} : z_i \leq z\}}{M}, z \in \mathbb{R}.$$

Pe aceeași figură să se reprezinte grafic funcția de repartiție a distribuției normale standard (*normcdf*).

3) Să se deseneze histograma frecvențelor relative pentru M date (de ex. $M = 5000$) v_1, \dots, v_M corespunzătoare variabilei aleatoare $\frac{\bar{X}_n - m}{\frac{\tilde{S}_n}{\sqrt{n}}}$. Pe aceeași figură să se reprezinte grafic funcția de densitate a distribuției

$Student(n-1)$ (*tpdf*).

4) Să se deseneze funcția de repartiție empirică corespunzătoare celor M date generate v_1, \dots, v_M , adică funcția

$$\hat{F}_M(v) = \frac{\#\{i \in \{1, \dots, M\} : v_i \leq v\}}{M}, v \in \mathbb{R}.$$

Pe aceeași figură să se reprezinte grafic funcția de repartiție a distribuției $Student(n-1)$ (*tcdf*).

5) Să se aplice elementele de statistică descriptivă datelor generate și să se compare cu parametrii teoretici ai distribuțiilor considerate ($N(0, 1)$, respectiv $Student(n-1)$).

```
mean(x) %media
var(x) % dispersia normalizata cu n-1
var(x,1) %dispersia normalizata cu n
std(x) %abaterea standard
median(x) %mediana
prctile(x,[25, 75]) %cuartila inferioara, cuartila superioara
```

- parametrii teoretici pentru distribuția $N(0, 1)$:

valoarea medie: 0 , varianța: 1, abaterea standard: 1, mediana: 0, cuartila inferioară: *norminv*(0.25,0,1),
cuartila superioară: *norminv*(0.75,0,1)

- parametrii teoretici pentru distribuția $Student(n)$ ($n \geq 3$) :

valoarea medie: 0 , varianța: $\frac{n}{n-2}$, abaterea standard: $\left(\frac{n}{n-2}\right)^{\frac{1}{2}}$, mediana: 0, cuartila inferioară: *tin*v(0.25,n),
cuartila superioară: *tin*v(0.75,n)

II. Metode Monte-Carlo pentru estimarea unor integrale

Se consideră următoarele funcții:

a) $g : [0, 1] \rightarrow [0, \infty)$, $g(x) = x^3$, $x \in [0, 1]$.

b) $g : [2, 5] \rightarrow [0, \infty)$, $g(x) = \frac{1}{\sqrt{x-1}}$, $x \in [2, 5]$.

c) $g : [-1, 2] \rightarrow [0, \infty)$, $g(x) = \begin{cases} \frac{1}{1+x^2}, & x \in [-1, 0] \\ \frac{1}{x^2} \sin^2 \frac{x}{1-x}, & x \in (0, 1) \\ \sqrt{2x-x^2}, & x \in [1, 2]. \end{cases}$

1) Realizați pentru fiecare funcție de mai sus un program în Octave/Matlab care returnează valoarea $g(x)$ pentru x dat din domeniul de definiție al funcției g .

2) Implementați în Octave/Matlab fiecare din metodele descrise mai jos pentru funcțiile date. Comparați rezultatele obținute cu metode diferite pentru aceeași funcție.

Integrare Monte-Carlo - versiunea I

Fie $g : [a, b] \rightarrow [0, \infty)$ o funcție integrabilă dată și $M > 0$ astfel încât $g(x) \leq M$, oricare ar fi $x \in [a, b]$.

Considerăm următorii pași pentru aproximarea integralei $\int_a^b g(x) dx$:

- se generează N numere aleatoare uniform distribuite pe intervalul $[a, b]$: $x_1, x_2, \dots, x_N \in [a, b]$, unde $N \in \mathbb{N}$ este dat ($N = 100, 1000, \dots$) (*unifrnd*)

- se generează N numere aleatoare uniform distribuite pe intervalul $[0, M]$: $y_1, y_2, \dots, y_N \in [0, M]$ (*unifrnd*)
- se calculează numărul P de perechi (x_i, y_i) care verifică inegalitatea: $y_i \leq g(x_i)$, pentru $i = 1, 2, \dots, N$.
- se calculează valoarea aproximativă a integralei $\int_a^b g(x) dx \approx M(b-a) \frac{P}{N}$.

Integrare Monte-Carlo - versiunea II

Fie $g : [a, b] \rightarrow [0, \infty)$ o funcție integrabilă dată. Considerăm următorii pași pentru aproximarea integralei $\int_a^b g(x) dx$:

- se generează N numere aleatoare uniform distribuite pe intervalul $[a, b]$: $x_1, x_2, \dots, x_N \in [a, b]$, unde $N \in \mathbb{N}$ este dat ($N = 100, 1000, \dots$)
- se notează: $y_i = (b-a)g(x_i)$, pentru $i = 1, 2, \dots, N$.
- se calculează valoarea aproximativă a integralei $\int_a^b g(x) dx \approx \frac{1}{N}(y_1 + y_2 + \dots + y_N)$.

Integrare numerică - regula trapezului

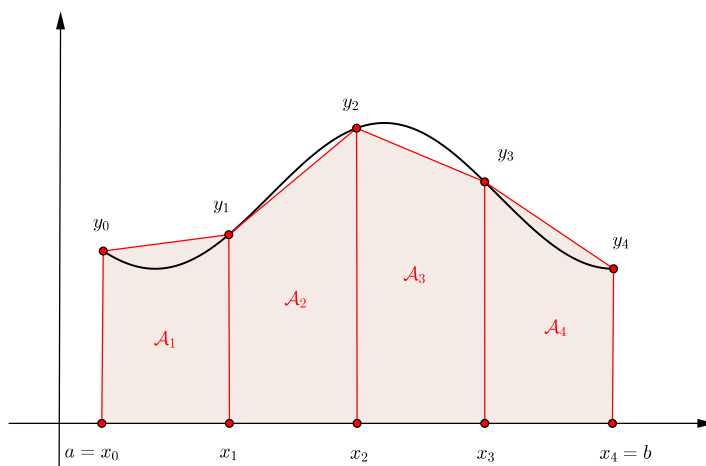
Fie $g : [a, b] \rightarrow [0, \infty)$ o funcție integrabilă dată. Considerăm următorii pași pentru aproximarea integralei $\int_a^b g(x) dx$:

- se consideră o diviziune echidistantă a intervalului $[a, b]$:

$$a = x_1 < x_2 < \dots < x_N < x_{N+1} = b,$$

unde $N \in \mathbb{N}$ este dat ($N = 100, 1000, \dots$).

- se notează: $y_i = g(x_i)$, pentru $i = 1, 2, \dots, N+1$.
- se calculează aria \mathcal{A}_i a trapezului cu vârfurile în punctele de coordonate $(x_i, 0)$, $(x_{i+1}, 0)$, (x_{i+1}, y_{i+1}) și (x_i, y_i) , pentru $i = 1, 2, \dots, N$.
- se calculează valoarea aproximativă a integralei $\int_a^b g(x) dx \approx \mathcal{A}_1 + \mathcal{A}_2 + \dots + \mathcal{A}_N$.


```
%%%%%%%%%% Functie pt. cele trei exemple -> g.m
function [rez]=g(x,tipex)
```

```

switch tipex
    case 'a'
        rez=x.^3;
    case 'b'
        rez=1./sqrt(x-1);
    case 'c'
        % if x<=0
        %     rez=1./(1+x.^2);
        % elseif x>=1
        %     rez=sqrt(2*x-x.^2);
        % else
        %     rez=(sin(x./(1-x))).^2./x.^2;
        % end

        for i=1:length(x)
            if (x(i)<=0) %&(x(i)>=-1)
                rez(i)=1/(1+x(i)^2);
            elseif (x(i)>=1)%&(x(i)<=2)
                rez(i)=sqrt(2*x(i)-x(i)^2);
            else
                rez(i)=(1/x(i)^2)*(sin(x(i)/(1-x(i))))^2;
            end
        end
    end
end
end
%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%%

%Regula trapezului
function [rez]=TrapezMatlab(N,a,b,tipex)
h=(b-a)/N;
x=a:h:b;
val=g(x,tipex);
rez=trapz(x,val); % functie predefinita in Octave/Matlab

```